

Anadolu İrfanı ve TÜRKÇEMİZ

Atatürk: “Ulus demek dil demektir” demiştir. Bugün, bireylerimiz özentile işyerlerine, kurumlarına, araçlarına, giyim kuşamlarına ve her şeye yabancı ad vermektedirler. Ulusallık, dilin etkinliği bakımından önemli bir kavramdır. Türkçe geliştirilmeli, yabancı sözcüklerin yerine geçecek Türkçe kökenli kavram, sözcük ve deyimlerle zenginleştirilmelidir.

Ömer ERU
(E) Vali Yardımcısı

Türkçede
600.000
üzerinde
kelime vardır.
İlk Türkçe
sözlük Divan-ı
Lugat-ı
Türk'tür.

Anadolu irfanı, Anadolu'nun İslamlaştırılması, vatan haline getirilmesi sürecindeki milli karakterin adıdır. Anadolu irfanı, toprağı vatan yapma, boyları, soyları, bireyleri, kabileleri, etnik unsurları millet kılma aşamasında birleştiren, bütünleştiren, müşterek hisleri kuvvetlendiren, bir kavramdır. Kültürel, örfi, İslami hatta siyasi tavırların hepsi, Yesevi geleneğinden Yunus Emre ekolüne kadar Mevlâna, Hacı Bektaş Veli, Ahi Evran, Nasrettin Hoca ve ahilik gibi değerler Anadolu irfanının önemli kaynaklarıdır.

Anadolu irfan medeniyeti; hayatı ve insanlığı, bilgi, ahlaki bir bütünlük içinde

ele almaktadır. Bu değerli insanların sergilemiş oldukları davranış ve kullandıkları dil, ahilik kültürü, irfan medeniyetini beslemiş ve günümüze kadar taşınmıştır!

Anadolu irfanı bozgunculuğı sevmez, farklı dil, din, ırk, mezhebe sahip insanlarla hoşgörü içinde yaşamayı çok iyi bilir, bunu gösterir. Tarihte bu değerlerin yığıldığı Türk milleti önüne vasıflı, yetenekli liderler düştüğü zaman bu Anadolu irfanı dediğimiz şuurla engel tanımaz. 15 Temmuz'da milletimizin hiçbir çıkar gözetmeden vatanını ve bayrağını korumak için ortaya atılması bu irfanın bir sonucudur. Türk Milleti ihtiyatlı olmayı, kahra-

Dile önem verilmezse o milletin üyeleri düşünce yetilerini de kaybederler. Milli varlıklarını tehlikeye atarlar. Dil bir milletin kültürünü, geleneğini ve uygarlığını ayakta tutar.

manlarını sever, kimsenin ilerisine gerisine karışmaz.

Anadolu irfanı olgusu Milletimizin değerleriyle birlikte İslam'la da yoğrularak günümüze kadar gelmiştir. Bu birlik beraberlik şuurunu bazı zamanlarda hemen kendiliğinden oluşur. Türklerin savaşta ölüme giderken "ölürsem şehit, kalırsam gazi olurum" anlayışı bu şuurun en önemli göstergesidir.

Ama Anadolu irfanı dediğimiz bu ruh ve meziyetlerimiz artık törpülenmeye milli ve manevi değerlerimiz yok edilmeye çalışılmaktadır. İnsanlarımız bunun pek farkında değildir. Milletimizin mayasında olan tarihten gelen değerlerimiz yok edilmeye ve unutturulmaya çalışılmaktadır. Örneğin bu Corona salgınında bile resmî kurumların emrine uymayan insanlarımız var. Batılı sömürgeci devletler savaşla başaramadıklarını kendi emperyalist kültürleriyle başarmaya çalışmaktadırlar. Farkında olmadan artık giderek bizi biz yapan değerlerden uzaklaşmaktayız. Örneğin ben siftohımı yaptım diğer esnaftan alışveriş yapın diyen zihniyet bizim atalarımız değil mi? Hastası olan evin penceresine çiçek saksısı konulduğunu gören esnaf ve vatandaşlarımızın o evin önünden geçerken gürültü yapmamaya dikkat etmeleri bizim

atalarımızın hasleti değil mi? Omбудsmanlık sistemini önce biz devlet yapımızda uygulamadık mı? Yeni nesiller bu gelenek ve göreneklerimiz ne yazık ki küçük görmektedirler. Hep emperyalist kültüre özen göstermektedirler. Bunlar Z kuşağı dediğimiz, yeni gençlikte ne yazık ki hemen fark edilmektedir.

Anadolu irfanı kavramındaki irfan kelimesini de açıklayabiliriz. İrfan sözlükte; çoğu zaman hikmet kavramıyla eş anlamlı kullanılır. Bu iki kavram, bir tecrübeyi ve aynı zamanda geleneği ifade eder. Bilme, anlama ve kültür olarak tanımlanır. Arapçada arif, irfan gibi kavramlar bilmek, tanımak, kavramak gibi anlamlara gelen arefe kökünden türemişlerdir.

İrfan tarihsel bir tecrübeyi de ifade eder. İrfan kavramı geleneğimizde, aynı tepkileri veren bir şuur halidir. Savaşırken ölürsem şehit, kalırsam gazi olurum şuurunu bu birlikteliği sağlayan en büyük unsurlardan biridir.

İrfan, aynı zamanda, ilmin en yüksek noktası anlamında kullanılan bir kavramdır. İlim ve irfan sahibi dediğimizde hem ilmi hem de ahlaki davranışı olan birey anlaşılır! İrfan, bir tür bilgeliktir. Bilmek, hayatı ve dünyayı öğrenmek anlamındadır. Günümüzde ise yaşamak ve öğrenmek arasındaki irtibat kopmuştur. İnsanlarımız okumak ve okumamak arasında fark görmemektedirler. Okumayı küçümser halleri vardır. Bir meslekte usta-

laşmayı göze alamamaktadırlar. Kısa zamanda zengin olmak için ter akıtmadan yanlış işler yapmaktadırlar. Tüm değerlerin önüne para ve maddiyat geçmektedir. İnsanlar sen ve ben diye ayrılmaya başlamışlardır. Oysa Anadolu irfanı farklılıkları ayırıcı, yok edici ve parçalayıcı bir etken olarak değil, bir zenginlik kabul eden farklı ırk, dil, din, mezhep ve görüşlere sahip insanlara karşı hoşgörüyü içerisinde birlikte yaşamayı, şefkat ve merhameti esas almak demektir! Anadolu irfanı; hayatı ve insanlığı, bilgi ve ahlaki bir bütünlük içinde ele almaktır. Anadolu irfanı medeniyeti içinde yoğrulara yoğrulara bu günlere gelen dilimizde bu medeniyetin değişmeyen bir kalesidir.

Şimdi dilimizi ve Türkçemizi de ele alabiliriz. Dil insanlar arasında anlaşma sağlayan bir oluşumdur. Ülkemizde insanlarımız Türkçemizi çok iyi öğrenmeli ve kullanmalıdır. Bu nedenle dilin yapısını ve özelliklerini çok iyi bilmek gerekir. Dil bir millete millet olma şuurunu verir. Millet varlığının teminatıdır. İnsanlara bir milletin üyesi olma bilincini verir. Bir anlamda o milletin devamı milletin kendi diline verdiği önemle sağlanır. Dile önem vermek o milletin kültürünü de yaşatması demektir.

Dile önem verilmezse o milletin üyeleri düşünce yetilerini de kaybederler. Milli varlıklarını tehlikeye atarlar. Dil bir milletin kültürünü, geleneğini ve uygarlığını ayakta tutar. Kültür de dilin zenginliğine bağlı olarak o milletin bireyleri arasında maddi ve manevi değerlerini gelecek kuşaklara aktarır.

Bir insan kendi milletinin kültürünü, düşünce yapısını ancak kendi diliyle öğrenir. Bu nedenle yabancı dille eğitim yaparken çok dikkat etmelidir. Eğitimin her safhasında yabancı dille eğitim yaptırmaya çalışmak milletin kendi ana dilinin kullanmasında yozlaşmaya yol açar. Yabancı

Anadolu irfanı olgusu Milletimizin değerleriyle birlikte İslam'la da yoğrularak günümüze kadar gelmiştir.

kelimelerin kullanılması arttıkça insanların düşünce yetileri de zayıflar. Yabancı kelimelerin giderek fazla kullanılması o ülkedeki ana dilin kullanılmasını zayıflatır.

Ana dilimizin öğrenilmesinde annelerin rolü büyüktür. Bu nedenle kız çocuklarımızın ve kadınlarımızın dilimizi öğrenmesine çok önem verilmelidir. Türkçe kelimelerimizi sadece konuşma esnasında kullanmamalıyız. Kelimelerimizi edebiyat ve sözlü sanatlarda da çok fazla kullanmalıyız. Okul çağındaki çocuklarımıza okuma alışkanlığını küçük yaşlarda kazandırmalıyız. Milletimizin yaşadığı yerlerden gelirken oluşturdukları deyimler, deyişler masallar kendi dilimizle anlatla anlatla milletimizin bir yerde tarihini de meydana getirir. Aynı zamanda dilimiz tarih içinde bu yolla olgunlaşır.

Dil aynı zamanda milletimizin bilgi edinmesini ve bilgi birikimini de sağlar. Dil sayesinde bu edinilen bilgiler kuşaktan kuşağa aktarılır. Toplumda bilgi birikimi sağlanır. Bu nedenle okuma alışkanlığı kazanmak çok önemlidir. Toplumda az kitap okuyanla çok kitap okuyan insan hemen fark edilir.

Türk dilinin ilk izlerine Sümer kaynaklarında rastlanır. Türkçenin tarihi bilinen en eski metni Moğolistan'da bulunan altı satırlık yazıdır. Göktürklerden kalan Köl Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk anıtları da en önemli Türk metinleridir. Göktürklerden sonra Uygurlarda yazılı metinlere rastlanır.

Anadolu ve Azerbaycan'da Oğuz Türkçesi kullanılmaktadır. Kuzey ve doğu Türklerinde Çağatay Türkçesi konuşulmaktadır. Bugün Türkçe on iki bin kilometre karelik alanda üç yüz milyona yakın insan tarafından konuşulmaktadır. Türkçe en son yapılan araştırmaya göre en fazla konuşulan diller arasında bulunmaktadır.

Türk dilinin ilk izlerine Sümer kaynaklarında rastlanır. Türkçenin tarihi bilinen en eski metni Moğolistan'da bulunan altı satırlık yazıdır.

13 Mayıs 1277 tarihinde Karamanoğlu Mehmet Bey tarafından ferman yayınlanmıştır. Bu fermanla bundan böyle her yerde Türkçe konuşulması zorunlu kılınmıştır. O zamandan sonra Türkçe resmi dil olarak kabul edilmiştir. 13 Mayıs 1277 tarihi bu nedenle her yıl Türk dil bayramı olarak kutlanmaktadır.

Türkçede 600.000 üzerinde kelime vardır. İlk Türkçe sözlük Divan-ı Lügat-ı Türk'tür. Türkçe yapı olarak türetilen ve birleştirme yeteneği olan bir dildir. Kolay kavram oluşturur ve ayrıntılara iner.

Ömer Seyfettin ve arkadaşları Genç Kalemler dergisinde yeni bir yazı dili oluşturmaya çalışmışlardır. Buna da yeni lisan hareketi demişlerdir. Belli

Ana dilimizin öğrenilmesinde annelerin rolü büyüktür. Bu nedenle kız çocuklarımızın ve kadınlarımızın dilimizi öğrenmesine çok önem verilmelidir.

bir edebiyat meydana getirmek için yeni yazı oluşturmaya çalışmışlardır. Bunu için de milli bir dile ihtiyaç olduğunu açıklamışlardır. Bu hareketten sonra da 1932 yılında Türk Dil Kurumu kurulmuştur. Türkçe sadeleştirilmeye çalışılmaktadır. Türkçemizi yabancı kelimelerden kurtarmaya çalışırken şimdi batıdan gelen yabancı kelimelerin istilasına uğramıştır. Çarşı ve sokaklarda Türkçe olmayan yabancı kelimeler bilinçsiz ve özensiz bir şekilde kullanılmaya devam edilmektedir. Yabancı dil öğrenmek başkadır ama onu öğrenmeden yarım yamalak yabancı dil konuşmaya dilimize karşı yapılacak en büyük kötülüktür. Televizyon reklamlarındaki kullanılan kelimeler, yiyecek ve içeceklerde kullanılan yabancı kelimeler, binalarda kullanılan "rezidans-plaza" gibi kelimeler böyledir. Bu rezalet daha uzatılabilir. Bu duruma el koymak ve engel olmak lazımdır. Bir milletin yok oluşu, dilinin yok oluşuyla başlar.

Dilimize, edebiyatımıza, tarihimize, sanatlarımıza, müziğimize ve geleceklerimize sıkıca sarılıp, bunları yabancı dillerin ve kültürlerin istilasına karşı koruyup kollamamız her Türkün asli görevi olmalıdır. Dünyanın dillerinden biri olan Türkçeye sözcük, deyim, terim zenginliğini kazandırmak amaç olmalıdır. Türkçeyi kirlilikten arındırmalıyız.

1932 yılında dil kurultayını kuran Atatürk: "Ulus demek dil demektir" demiştir. Bugün, bireylerimiz özentiyile işyerlerine, kurumlarına, araçlarına, giyim kuşamlarına ve her şeye yabancı ad vermektedirler. Ulusallık, dilin etkinliği bakımından önemli bir kavramdır. Türkçe geliştirilmeli, yabancı sözcüklerin yerine geçecek Türkçe kökenli kavram, sözcük ve deyimlerle zenginleştirilmelidir. Okullarda Türkçenin ve okumanın önemi ile ilgili ciddi ve kalıcı çalışmalar yapılmalıdır.